

Kinh Đại Bát-Nhã Ba-La-Mật-Đa

(Trọn bộ 24 tập)

Hán dịch: Tam Tạng Pháp Sư Huyền Trang

Việt dịch: Hòa Thượng Thích Trí Nghiêm

Khảo dịch: Hòa Thượng Thích Thiện Siêu

Sài Gòn 1998

--- o0o ---

Tập 15

QUYỂN THỨ 370

HỘI THỨ NHẤT

Phẩm

KHẮP HỌC ĐẠO

Thứ 64 - 5

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Nếu tất cả chúng Bồ-đề phần pháp và các Bồ-đề như vậy, tất cả đều phi tương ưng phi chẳng tương ưng, không hợp không tan, không sắc không kiến, không đối nhất tướng, chỗ gọi vô tướng. Bồ-đề phần pháp như thế làm sao năng lấy Bồ-đề? Bạch Thế Tôn! Phi phi tương ưng, phi chẳng tương ưng, không hợp không tan, không sắc không kiến, không đối nhất tướng, nghĩa là vô tướng pháp, năng đối pháp khác có lấy có bỏ? Bạch Thế Tôn! Ví như hư không, đối tất cả pháp không lấy không bỏ, vì tự tướng không. Các pháp cũng vậy, tự tướng đều

không, chẳng phải đối các pháp có lấy có bỏ, làm sao nói được BỒ-đề phần pháp năng lấy BỒ-đề?

Phật nói: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Như người vừa nói. Vì tất cả pháp tự tướng đều không, vô lấy vô bỏ; nhưng các hữu tình đối nghĩa tất cả pháp tự tướng không chẳng hiểu rõ được. Vì thương xót kia nên phương tiện tuyên nói BỒ-đề phần pháp năng lấy BỒ-đề.

Lại nữa, Thiện Hiện! Hoặc sắc, hoặc thọ tướng hành thức. Hoặc nhãn xúc, hoặc nhĩ tỷ thiết thân ý xúc. Hoặc sắc xúc, hoặc thanh hương vị xúc pháp xúc. Hoặc nhãn giới, hoặc nhĩ tỷ thiết thân ý giới. Hoặc sắc giới, hoặc thanh hương vị xúc pháp giới. Hoặc nhãn thức giới, hoặc nhĩ tỷ thiết thân ý thức giới. Hoặc nhãn xúc, hoặc nhĩ tỷ thiết thân ý xúc. Hoặc nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ, hoặc nhĩ tỷ thiết thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ.

Hoặc địa giới, hoặc thủy hỏa phong không thức giới. Hoặc vô minh; hoặc hành, thức, danh sắc, lục xúc, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh lão tử sầu than khổ ưu não. Hoặc Bồ thí Ba-la-mật-đa; hoặc Tịnh giới, An nhãn, Tịnh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Hoặc nội không; hoặc ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không,

vô tế không, tán không, vô biên dị không, bốn tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không. Hoặc chơn như; hoặc pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghì giới.

Hoặc sơ tính lục; hoặc đệ nhị, đệ tam, đệ tứ tính lục. Hoặc từ vô lượng, hoặc bi hỷ xả vô lượng. Hoặc không vô biên xứ; hoặc thức vô biên xứ, vô sở hữu xứ, phi tướng phi phi tướng xứ. Hoặc bốn niệm trụ; hoặc bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi. Hoặc khổ thánh đế, hoặc tập diệt đạo thánh đế. Hoặc không giải thoát môn, hoặc vô tướng, vô nguyện giải thoát môn. Hoặc tám giải thoát; hoặc tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ.

Hoặc tất cả tam-ma-địa môn, hoặc tất cả đà-la-ni môn. Hoặc Cực hỷ địa; hoặc Ly cấu địa, Phát quang địa, Diệm huệ địa, Cực nan thắng địa, Hiện tiền địa, Viễn hành địa, Bất động địa, Thiện huệ địa, Pháp vân địa. Hoặc năm nhãn, hoặc sáu thần thông. Hoặc Phật mười lực; hoặc bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, mười tám pháp Phật bất cộng. Hoặc đại từ; hoặc đại bi, đại hỷ, đại xả. Hoặc pháp vô vong thất,

hoặc tánh hằng trụ xả. Hoặc nhất thiết trí; hoặc đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí.

Hoặc quả Dự lưu; hoặc quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề. Hoặc tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát. Hoặc dứt hẳn tất cả tập khí nối nhau, chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Hoặc hữu vi giới, hoặc vô vi giới. Tất cả như thế thấy, với trong Thánh pháp Tỳ-nại-da Luật tạng đều chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, không hợp, không tan, không sắc, không kiến, không đối, nhất tướng, chỗ gọi vô tướng. Phật vì nhiều ích các loại hữu tình khiến được hiểu chơn chánh, vào pháp thật tướng dùng thế tục thuyết, chẳng dùng thắng nghĩa. Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát đối tất cả pháp như thế, nên học trí kiến. Học trí kiến rồi, như thật thông đạt các pháp như vậy nên đáng nhiếp thọ, các pháp như vậy chẳng nên nhiếp thọ.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát đối những pháp nào học tri kiến rồi, như thật thông đạt chẳng nên nhiếp thọ? Đối những pháp nào học tri kiến rồi, như thật thông đạt đáng nên nhiếp thọ?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát đối pháp các Thanh văn, bậc Độc giác, học tri kiến rồi, như thật thông đạt chẳng nên nhiếp thọ. Đối các pháp tương ưng Nhất thiết trí trí, học tri kiến rồi, như thật thông đạt tất cả chủng tướng đáng nên nhiếp thọ.

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát đối trong Thánh pháp Tỳ-nại-da Luật tạng đây, nên học Bát-nhã Ba-la-mật-đa thắm sâu như thế.

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Phật nói Thánh pháp Tỳ-nại-da Luật tạng ấy, những gì tên Thánh pháp Tỳ-nại-da?

Phật nói: Thiện Hiện! Hoặc các Thanh văn, hoặc các Độc giác, hoặc các Bồ-tát Ma-ha-tát, hoặc các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác. Tất cả như thế đều cùng tham dục giận dữ ngu si chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan. Đều cùng tát-ca-da từ kiến, giới cấm thủ, nghi chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan. Đều cùng dục tham giận dữ chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan. Đều cùng sắc ái, vô sắc ái, sắc động loạn, vô minh chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan.

Đều cùng sơ tinh lự chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan; đều cùng đệ nhị, đệ tam, đệ tứ tinh lự chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan. Đều cùng từ vô lượng chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan; đều cũng bi hỷ xả vô lượng chẳng tương ưng, chẳng phải

chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan. Đều cùng định không vô biên xứ chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan; đều cùng định thức vô biên xứ, vô sở hữu xứ, phi tướng phi phi tướng xứ chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan.

Đều cùng bốn niệm trụ chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan; đều cùng bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan. Đều cùng khổ thánh đế chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan; đều cùng tập diệt đạo thánh đế chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan.

Đều cùng không giải thoát môn chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan; đều cùng vô tướng, vô nguyện giải thoát môn chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan. Đều cùng tám giải thoát chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan; đều cùng tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biên xứ chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan.

Đều cùng năm nhãn chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan; đều

cùng sáu thần thông chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan. Đều cùng Bồ thí Ba-la-mật đa chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan; đều cùng Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan.

Đều cùng nội không chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan; đều cùng ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bốn tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không, chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan.

Đều cùng chơn như chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan; đều cùng pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghi giới chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan.

Đều cùng Cực hỷ địa chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan; đều

cùng Ly cầu địa, Phát quang địa, Diệm huệ địa, Cực nan thắng địa, Hiện tiền địa, Viễn hành địa, Bất động địa, Thiện huệ địa, Pháp vân địa chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan. Đều cùng tất cả tam-ma-địa môn chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan; đều cùng tất cả đà-la-ni môn chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan.

Đều cùng Phật mười lực chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan; đều cùng bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, mười tám pháp Phật bất cộng chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan. Đều cùng đại từ chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan; đều cùng đại bi, đại hỷ, đại xả chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan. Đều cùng pháp vô vong thất chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan; đều cùng tánh hằng trụ xả chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan.

Đều cùng nhất thiết trí chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan; đều cùng đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan. Đều cùng hữu vi giới chẳng tương ưng, chẳng

phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan; đều cùng vô vi giới chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan.

Thiện Hiện! Kia tên là Thánh, đây là Thánh pháp Tỳ-nại-da kia. Vậy nên tên Thánh pháp Tỳ-nại-da. Vì có sao? Thiện Hiện! Tất cả pháp này, vô sắc, vô kiến, vô đối, nhất tướng, chỗ gọi vô tướng. Các Thánh giả kia như thật hiện thấy. Thiện Hiện! Vô sắc cùng vô sắc chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan. Vô kiến cùng vô kiến, vô đối cùng vô đối, nhất tướng cùng nhất tướng, vô tướng cùng vô tướng cũng chẳng tương ưng, chẳng phải chẳng tương ưng, chẳng hợp chẳng tan. Thiện Hiện! Các Bồ-tát Ma-ha-tát đối Bát-nhã Ba-la-mật-đa thâm sâu vô sắc, vô kiến, vô đối, nhất tướng, vô tướng đây thường nên tu học. Học rồi bất đắc tất cả pháp tướng.

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát đâu chẳng nên đối tướng sắc học, cũng nên đối tướng thọ tướng hành thức học ư? Đâu chẳng nên đối tướng nhãn xứ học, cũng nên đối tướng nhĩ tỷ thiết thân ý xứ học ư? Đâu chẳng nên đối tướng sắc xứ học, cũng nên đối tướng thanh hương vị xúc pháp xứ học ư? Đâu chẳng nên đối tướng nhãn giới học, cũng nên đối tướng nhĩ tỷ thiết thân ý giới học ư? Đâu chẳng nên

đôi tướng sắc giới học, cũng nên đôi tướng thanh hương vị xúc pháp giới học ư? Đâu chẳng nên đôi tướng nhãn thức giới học, cũng nên đôi tướng nhĩ tỷ thiệt thân ý thức giới học ư? Đâu chẳng nên đôi tướng nhãn xúc học, cũng nên đôi tướng nhĩ tỷ thiệt thân ý xúc học ư? Đâu chẳng nên đôi tướng nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ học, cũng nên đôi tướng nhĩ tỷ thiệt thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ học ư?

Đâu chẳng nên đôi tướng địa giới học, cũng nên đôi tướng thủy hỏa phong không thức giới học ư? Đâu chẳng nên đôi tướng vô minh học; cũng nên đôi tướng hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh lão tử sầu thán khổ ưu não học ư? Đâu chẳng nên đôi tướng Bồ thí Ba-la-mật-đa học; cũng nên đôi tướng Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tĩh lực, Bát-nhã Ba-la-mật-đa học ư?

Đâu chẳng nên đôi tướng nội không học; cũng nên đôi tướng ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bản tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không, vô tánh tự tánh không học ư?

Đâu chẳng nên đối tượng chơn như học; cũng nên đối tượng pháp giới, pháp tánh, bất hư vọng tánh, bất biến dị tánh, bình đẳng tánh, ly sanh tánh, pháp định, pháp trụ, thật tế, hư không giới, bất tư nghì giới học ư?

Đâu chẳng nên đối tượng sơ tính lự học; cũng nên đối tượng đệ nhị, đệ tam, đệ tứ tính lự học ư? Đâu chẳng nên đối tượng từ vô lượng học, cũng nên đối tượng bi hỷ xả vô lượng học ư? Đâu chẳng nên đối tượng không vô biên xứ học; cũng nên đối tượng thức vô biên xứ, vô sở hữu xứ, phi tướng phi phi tướng xứ học ư?

Đâu chẳng nên đối tượng bốn niệm trụ học; cũng nên đối tượng bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi học ư? Đâu chẳng nên đối tượng không giải thoát môn học; cũng nên đối tượng vô tướng, vô nguyện giải thoát môn học ư? Đâu chẳng nên đối tượng khổ thánh đế học, cũng nên đối tượng tập diệt đạo thánh đế học ư? Đâu chẳng nên đối tượng tám giải thoát học; cũng nên đối tượng tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ học ư?

Đâu chẳng nên đối tượng năm nhãn học, cũng nên đối tượng sáu thần thông học ư? Đâu chẳng nên đối tượng tất cả tam-ma-địa môn học, cũng nên đối tượng tất cả đà-la-ni môn học ư? Đâu chẳng nên đối

tướng Cực hỷ địa học; cũng nên đối tướng Ly cầu địa, Phát quang địa, Diệm huệ địa, Cực nan thắng địa, Hiện tiền địa, Viễn hành địa, Bất động địa, Thiện huệ địa, Pháp vân địa học ư?

Đâu chẳng nên đối tướng Phật mười lực học; cũng nên đối tướng bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, mười tám pháp Phật bất cộng học ư? Đâu chẳng nên đối tướng đại từ học; cũng nên đối tướng đại bi, đại hỷ, đại xả học ư? Đâu chẳng nên đối tướng pháp vô vong thất học, cũng nên đối tướng tánh hằng trụ xả học ư? Đâu chẳng nên đối tướng nhất thiết trí học; cũng nên đối tướng đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí học ư?

Đâu chẳng nên đối tướng quả Dự lưu học; cũng nên đối tướng quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề học ư? Đâu chẳng nên đối tướng tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát học, cũng nên đối tướng chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề học ư? Đâu chẳng nên đối tướng biết khổ, dứt tập, chứng diệt, tu đạo học; cũng nên đối tướng quán thuận nghịch duyên khởi học ư? Đâu chẳng nên đối tướng tất cả Thánh giả học, cũng nên đối tướng tất cả Thánh pháp học ư? Đâu chẳng nên đối tướng hữu vi giới học, cũng nên đối tướng vô vi giới học ư?

Bạch Thế Tôn! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng đối tướng các pháp như thế học, cũng nên chẳng đối

tướng các hành học. Các Bồ-tát Ma-ha-tát đối
tướng các pháp và tướng các hành đã chẳng năng
học, làm sao năng vượt tất cả Thanh văn và bậc Độc
giác. Nếu chẳng năng vượt tất cả Thanh văn và bậc
Độc giác, làm sao năng vào Bồ-tát chánh tánh ly
sinh? Nếu chẳng năng vào Bồ-tát chánh tánh ly
sinh, làm sao năng được Nhất thiết trí trí? Nếu
chẳng năng được Nhất thiết trí trí, làm sao năng
quay xe Chánh pháp? Nếu chẳng năng quay xe
Chánh pháp, làm sao năng đem pháp Thanh văn
thừa, hoặc pháp Độc giác thừa, hoặc pháp Vô
thượng thừa an lập hữu tình khiến thoát các khổ vô
biên sanh tử?

Phật nói: Thiện Hiện! Nếu tất cả pháp thật có
tướng ấy, các Bồ-tát Ma-ha-tát nên học với trong
ấy, nhưng vì tất cả pháp thật chẳng phải hữu tướng,
vô sắc, vô kiến, vô đối, nhất tướng, chỗ gọi vô tướng.
Vậy nên, Bồ-tát Ma-ha-tát chẳng học nơi pháp hữu
tướng, cũng lại chẳng học nơi pháp vô tướng. Vì có
sao? Thiện Hiện! Như Lai ra đời hoặc chẳng ra đời,
pháp giới thường trụ, các pháp nhất tướng, chỗ gọi
vô tướng; vô tướng như thế đã chẳng phải hữu
tướng, cũng chẳng phải vô tướng.

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng:
Bạch Thế Tôn! Nếu tất cả pháp đều chẳng hữu
tướng cũng chẳng vô tướng, nên chẳng nhất tướng

cũng chẳng dị tướng. Nếu vậy Bồ-tát Ma-ha-tát làm sao năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa? Nếu chẳng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa, làm sao năng vượt tất cả Thanh văn và bậc Độc giác? Nếu chẳng năng vượt tất cả Thanh văn và bậc Độc giác, làm sao năng vào Bồ-tát chánh tánh ly sanh? Nếu chẳng năng vào Bồ-tát chánh tánh ly sanh, làm sao năng vượt Bồ-tát Vô sanh pháp nhẫn? Nếu chẳng năng vượt Bồ-tát Vô sanh pháp nhẫn, làm sao năng phát Bồ-tát thần thông? Nếu chẳng năng phát Bồ-tát thần thông, làm sao năng thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật? Nếu chẳng năng thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, làm sao năng được Nhất thiết trí trí? Nếu chẳng năng được Nhất thiết trí trí, làm sao năng quay xe Chánh pháp? Nếu chẳng năng quay xe Chánh pháp thời lẽ chẳng năng an lập hữu tình khiến được quả Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán; cũng lẽ chẳng năng an lập hữu tình khiến được Độc giác Bồ-đề; cũng lẽ chẳng năng an lập hữu tình khiến được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề; cũng lẽ chẳng năng an lập hữu tình khiến trụ việc thí tánh phước nghiệp, hoặc trụ việc giới tánh phước nghiệp, hoặc trụ việc tu tánh phước nghiệp, sẽ được hưởng giàu vui tự tại người trời?

Phật nói: Thiện Hiện! Như vậy, như vậy. Như người vừa nói. Tất cả pháp chẳng hữu tướng, chẳng vô tướng, chẳng nhất tướng, chẳng dị tướng. Nếu

Bồ-tát Ma-ha-tát biết tất cả pháp hoặc hữu tướng, hoặc vô tướng, hoặc nhất tướng, hoặc dị tướng, đều đồng nhất tướng, chỗ gọi vô tướng. Tu vô tướng đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu vô tướng đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là thế nào?

Phật nói: Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến tất cả pháp là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến tất cả pháp là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến sắc, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến thọ tướng hành thức, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến nhãn xứ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa, tu khiến nhĩ tửy thiết thân ý xứ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến sắc xứ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến thanh hương vị xúc pháp xứ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến nhãn giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến nhĩ tử thiệt thân ý giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến sắc giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến thanh hương vị xúc pháp giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến nhãn thức giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến nhĩ tử thiệt thân ý thức giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến nhãn xúc, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến nhĩ tử thiệt thân ý xúc, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến nhĩ tử thiệt thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến địa giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến thủy hỏa phong không thức giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến nhân duyên, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến vô minh, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh lão tử sầu thán khổ ưu não, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến a-dụ-ha, niết-dụ-ha, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến quán bất tịnh, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến sơ tĩnh lục, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến đệ nhị, đệ tam, đệ tứ tĩnh lục, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến từ vô lượng, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến bi hỷ xả vô lượng, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến định không vô biên xứ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến định thức vô biên xứ, vô

sở hữu xứ, phi tướng phi phi tướng xứ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến Phật tùy niệm, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Tu khiến Pháp tùy niệm, Tăng tùy niệm, giới tùy niệm, xả tùy niệm, thiên tùy niệm, hữu phương tiện tùy niệm, vô phương tiện tùy niệm, vắng lặng tùy niệm, trì thờ vào ra tùy niệm, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến tướng vô thường, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến tướng khổ vô thường, tướng khổ vô ngã, tướng bất tịnh, tướng nhàm ăn, tướng tất cả thế gian chẳng đáng vui, tướng chết, tướng dứt, tướng lìa, tướng diệt, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến tướng ngã, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến tướng hữu tình, tướng mạng giả, tướng sanh giả, tướng dưỡng giả, tướng sĩ phu, tướng bồ-đặc-già-la, tướng ý sanh, tướng nho đồng, tướng tác giả, tướng khiến tác giả, tướng thọ giả, tướng khiến thọ giả, tướng tri giả, tướng khiến tri giả, tướng kiến giả, tướng khiến kiến giả, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến tướng thường chẳng thường, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến tướng vui chẳng vui, tướng ngã chẳng ngã, tướng tịnh chẳng tịnh, tướng xa lìa chẳng xa lìa, tướng vắng lặng chẳng vắng lặng, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến bốn niệm trụ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy đẳng giác chi, tám thánh đạo chi, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến không giải thoát môn, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến vô tướng, vô nguyện giải thoát môn, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến tám giải thoát, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến tám thắng xứ, chín thứ đệ định, mười biến xứ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến tam-ma-địa có tâm có tứ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến tam-ma-địa không

tâm duy tứ, tam-ma-địa không tâm không tứ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến khổ thánh đế, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến tập diệt đạo thánh đế, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến khổ trí, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến tập trí, diệt trí, đạo trí, tận trí, vô sanh trí, pháp trí, loại trí, thế tục trí, tha tâm trí, như thật trí, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến Bồ thí Ba-la-mật-đa, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tiến, Tịch lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa, cũng khiến tu đây là tu Bát nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến nội không, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, thắng nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô tế không, tán không, vô biến dị không, bốn tánh không, tự tướng không, cộng tướng không, nhất thiết pháp không, bất khả đắc không, vô tánh không, tự tánh không,

vô tánh tự tánh không, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến Cực hỷ địa, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến Ly cấu địa, Phát quang địa, Diệm huệ địa, Cực nan thắng địa, Hiện tiền địa, Viễn hành địa, Bất động địa, Thiện huệ địa, Pháp vân địa, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến năm nhãn, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến sáu thần thông, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến Phật mười lực, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa, tu khiến bốn vô sở úy, bốn vô ngại giải, mười tám pháp Phật bất cộng, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến đại từ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến đại bi, đại hỷ, đại xả, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến pháp vô vong thất, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến tánh hằng trụ xả, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến tất cả tam-ma-địa môn, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến tất cả đà-la-ni môn, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến nhất thiết trí, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa, tu khiến đạo tướng trí, nhất thiết tướng trí, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến quả Dự lưu, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến tất cả hạnh Bồ-tát Ma-ha-tát, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến chư Phật Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến Nhất thiết trí trí, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến dứt hẳn tập khí nối nhau tất cả phiền não, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến hữu vi giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-

đa; tu khiến vô vi giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng: Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến sắc, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến thọ tướng hành thức, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Phật nói: Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nếu nhớ có sắc, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có thọ tướng hành thức, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến sắc, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến thọ tướng hành thức, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến nhãn xứ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến nhĩ tử thiệt thân ý xứ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nếu nhớ có nhãn xứ, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có nhĩ tử thiệt thân ý xứ, có khiến tu đây

chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến nhãn xứ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến nhĩ tỷ thiệt thân ý xứ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến sắc xứ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến thanh hương vị xúc pháp xứ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thăm sâu, nếu nhớ có sắc xứ, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có thanh hương vị xúc pháp xứ, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến sắc xứ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến thanh hương vị xúc pháp xứ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến nhãn giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến nhĩ tỷ thiệt thân ý giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nếu nhớ có nhãn giới, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có nhĩ tử thiệt thân ý giới, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kể hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến nhãn giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến nhĩ tử thiệt thân ý giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến sắc giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến thanh hương vị xúc pháp giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nếu nhớ có sắc giới, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có thanh hương vị xúc pháp giới có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kể hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến sắc giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến thanh hương vị xúc pháp giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến nhãn thức giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa, tu khiến nhĩ tử thiệt thân ý thức giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nếu nhớ có nhãn thức giới, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có nhĩ tử thiệt thân ý thức giới, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến nhãn thức giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến nhĩ tử thiệt thân ý thức giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến nhãn xúc, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến nhĩ tử thiệt thân ý xúc, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nếu nhớ có nhãn xúc, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có nhĩ tử thiệt thân ý xúc, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát

Ma-ha-tát tu khiến nhãn xúc, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến nhĩ tử thiệt thân ý xúc, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến nhĩ tử thiệt thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nếu nhớ có nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có nhĩ tử thiệt thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến nhãn xúc làm duyên sanh ra các thọ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến nhĩ tử thiệt thân ý xúc làm duyên sanh ra các thọ, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến địa giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến thủy hỏa phong không thức giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nếu nhớ có địa giới, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có thủy hỏa phong không thức giới, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến địa giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến thủy hỏa phong không thức giới, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Bạch Thế Tôn! Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến nhân duyên, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa là sao?

Thiện Hiện! Bồ-tát Ma-ha-tát khi hành Bát-nhã Ba-la-mật-đa thẳm sâu, nếu nhớ có nhân duyên, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; nếu nhớ có đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên, có khiến tu đây chẳng phải tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vì có sao? Thiện Hiện! Chẳng phải kẻ hữu tướng năng tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Vậy nên, Thiện Hiện! Nếu Bồ-tát Ma-ha-tát tu khiến nhân duyên, cũng khiến tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa; tu khiến đẳng vô gián

**duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên, cũng
khiển tu đây là tu Bát-nhã Ba-la-mật-đa.**

--- o0o ---